

અનુક્રમણિકા

1. અલ્લાહના નામ વડે.....	4
2. રહમાન અને રહીમ.....	6
3. હું અલ્લાહને નથી જોઈ શકતો.....	7
4. અલ્લાહની ન તો શરૂઆત છે ન તો તેનો અંત છે.....	9
5. અલ્લાહ સૌથી વધારે શક્તિશાળી અને બળવાન છે.....	11
6. અલ્લાહ બધું જ જુએ છે અને સાંભળે છે.....	13
7. અલ્લાહ જે ઇચ્છે છે તે કરે છે.....	15
8. અલ્લાહ બધું જ જાણે છે.....	17
9. અલ્લાહ કોઈ પણ વસ્તુમાં વાચા પેદા કરી શકે છે.....	19
10. અઝાન.....	20
11. ઈકામત.....	22
12. અઝાન અને ઈકામત વચ્ચે તફાવત.....	24
13. તસ્બીહ.....	25

સબક 1 : અલ્લાહના નામ વડે

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(અર્થ : નામ વડે અલ્લાહના કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

અલ્લાહે આપણને એટલી બધી નેઅમતો આપી છે કે આપણે દરેક કાર્ય કરતાં પહેલાં

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ) કહીને તેને યાદ કરવો જોઈએ.

જ્યારે આપણે بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ કહીએ છીએ તો આપણે આપણા કાર્યમાં અલ્લાહની મદદ માગીએ છીએ.

જ્યારે આપણે بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ કહીએ છીએ ત્યારે શયતાન આપણાથી દૂર થઈ જાય છે અને આપણા કાર્યોમાં ખરાબી પેદા કરી શકતો નથી.

અલ્લાહે શયતાનને જન્નતમાંથી કાઢી મૂક્યો ત્યારે શયતાને અલ્લાહથી ત્રણ સવાલ પૂછ્યા :

“હું ક્યાં રહીશ ?”

“હું શું ખાઈશ ?”

“હું ક્યાં સૂઈ રહીશ ?”

અલ્લાહે શયતાનને જવાબ આપ્યો કે, “તે એવા માણસની સાથે રહેશે કે જે ઘરમાં દાખલ થતાં પહેલાં **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** ન કહેતો હોય.

“શયતાન એવા માણસની સાથે જમશે કે જે જમતાં પહેલાં **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** ન કહેતો હોય.

“શયતાન એવા માણસની સાથે સૂઈ રહેશે કે જે સૂતાં પહેલાં **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** ન કહેતો હોય.”

સબક 2 : રહમાન અને રહીમ અલ્લાહ

અલ્લાહ આપણી સાથે મોહબ્બત કરે છે માટે આપણી ખિલ્કત ફરમાવી અને આપણને બધી નેઅમતો આપી.

અલ્લાહે આપણને :

- આંખો, જોવા માટે આપી,
- કાન, સાંભળવા માટે આપ્યા,
- જીભ, બોલવા માટે અને સ્વાદ ચાખવા માટે,
- પગ, ચાલવા માટે,
- હાથ, કામ કરવા અને બીજાની મદદ માટે આપ્યા.

સબક 3 : હું અલ્લાહને નથી જોઈ શકતો

વાર્તા

એક દિવસે હસને તેની મમ્મીને પૂછ્યું કે, “હું શા માટે અલ્લાહને નથી જોઈ શકતો ?”

તેની મમ્મીએ જવાબ આપ્યો કે, “અલ્લાહ કોઈ વસ્તુ નથી કે આપણે તેને જોઈ શકીએ. તે કદીય દેખાતો નથી અને કદીય જોઈ શકાશે નહીં.”

હસને પૂછ્યું કે, “મમ્મી ! જ્યારે આપણે અલ્લાહને જોઈ શકતા નથી તો આપણને કઈ રીતે ખબર પડે કે અલ્લાહ છે ?”

હસનની મમ્મી હસ્યાં અને હસનને કહ્યું કે, “તમે તમારી જાતને ચૂંટલી ભરો.” હસન સારો મુસલમાન છોકરો હતો એટલે મમ્મીનું આજ્ઞાપાલન કરી દીધું.

પોતાને ચૂંટલી ભરીને કહેવા લાગ્યો કે, “ઓ....! મને તો દુઃખાય છે.”

તેની મમ્મી હસનને જોવા લાગી જાણે કે કોઈ વસ્તુ શોધતી હોય.

હસને કહ્યું કે, “મમ્મી ! તમે શું શોધો છો ?”

મમ્મીએ કહ્યું કે, “હું તમારા દુઃખાવાને શોધું છું.”

હસન આશ્ચર્યમાં પડીને કહેવા લાગ્યો કે, “મમ્મી ! પણ દુઃખાવો કઈ રીતે દેખાય ?”

હસનની મમ્મી હસીને કહેવા લાગ્યાં કે, “જે રીતે દુઃખાવો છે છતાં દેખાતો નથી તેવી જ રીતે અલ્લાહ પણ છે, પરંતુ દેખાતો નથી.”

પછી તે કહેવા લાગી, “તમે અલ્લાહને જોઈ શકતા નથી તેમ છતાંય તમે તેની બધી મખ્લૂકને જોઈ શકો છો. પોતાની જાતને જોઈને અને પોતાની આજુબાજુની વસ્તુઓને જોઈને. માટે હસન, યાદ રાખ કે તું અલ્લાહને જોઈ શકતો નથી તેમ છતાંય તું તેની બનાવેલી બધીય વસ્તુઓને જોઈ શકે છે.”

હસન કહેવા લાગ્યો કે, “મમ્મી ! હવે મને બધી ખબર પડી ગઈ. શુક્રિયા.”

રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ આલેહી વસલ્લમએ ફરમાવ્યું છે :

“તમે જ્યારે ધૂળ-રેતીમાં ઊંટના પગનાં નિશાન જુઓ તો તમને ખબર પડી જાય છે કે હમાણાં હમાણાં અહીંથી ઊંટ પસાર થયો છે, ભલે તમને ઊંટ ન દેખાય તો પણ.”

તેવી જ રીતે જ્યારે તમે અલ્લાહની બધી મખ્લૂકને જુઓ તો તમે જાણી જશો કે અલ્લાહ છે, ભલે તમને અલ્લાહ ન દેખાય તો પણ.

સબક 4 : અલ્લાહની ન તો શરૂઆત છે કે ન તો તેનો અંત છે

ઝાહિદને ખબર નહોતી પડતી કે અલ્લાહની ન તો શરૂઆત છે કે ન તો અંત તેનો અર્થ શું થાય ?

તેની મમ્મીએ તેને સમજાવ્યું કે :

- એક સમય હતો કે ઝાહિદ ન હતો,
- પછી ઝાહિદનો જન્મ થયો તે ઝાહિદની શરૂઆત છે,
- પછી તે મોટો થયો અને મોટો થતો જ ગયો અને
- એક સમય આવશે કે તે અલ્લાહની રહેમતે પહોંચશે, તે તેનો અંત હશે.

માટે ઝાહિદ યાદ રાખ કે અલ્લાહની કોઈ શરૂઆત નથી એટલા માટે કે એવો કોઈ સમય નથી કે ત્યાં અલ્લાહ ન હોય. અલ્લાહનો કોઈ અંત નથી એટલા માટે કે એવો કોઈ સમય જ નથી કે જ્યારે અલ્લાહ નહીં હોય.

ઝાહિદે કહ્યું કે, “હવે મને ખબર પડી ગઈ. શુક્રિયા.”

અલ્લાહનો જન્મ કદીય નથી થયો અને તેને મોત પણ કદીય આવશે નહીં. અલ્લાહ હંમેશાંથી છે અને હંમેશાં રહેશે.

અલ્લાહે બધી વસ્તુઓની ખિલ્કત ફરમાવી પણ તેનું કોઈએ સર્જન કર્યું નથી કારણ કે અલ્લાહ હંમેશાંથી છે.

અલ્લાહ દરેક વસ્તુ અને વ્યક્તિનું ધ્યાન રાખે છે કારણ કે અલ્લાહ હંમેશાંથી છે.

સબક 5 : અલ્લાહ સૌથી વધારે શક્તિશાળી અને બળવાન છે

અલી એક રાત્રે ચમકીને ઊઠી ગયો.

જ્યારે તેની મમ્મીએ પૂછ્યું કે, “શું થયું ?” ત્યારે તેણે જવાબ આપ્યો કે, “તેને એક શક્તિશાળી રાક્ષસનું ભયાનક સ્વપ્ન આવ્યું.”

અલી ઈચ્છતો હતો કે તે પોતાની સાથે પોતાનું સુપરમેનનું રમકડું લઈને સૂઈ જાય કે જેથી પેલો રાક્ષસ પાછો આવે તો સુપરમેન તેનાથી લડી શકે.

અલીની મમ્મીએ તેને સમજાવ્યું કે :

- “સુપરમેન તો કાલ્પનિક છે,
- તેની મદદ માગવાને બદલે અલ્લાહની મદદ માગવી વધારે સારી કારણ કે અલ્લાહ સૌથી શક્તિશાળી અને વાસ્તવિક છે.

માટે અલી ! જો સુપરમેન વાસ્તવિક હોત તો પણ તે અલ્લાહ કરતાં વધારે શક્તિશાળી ન હોત કારણ કે બધાને શક્તિ અલ્લાહ જ આપે છે.”

અલીએ કહ્યું કે, “મમ્મી ! હવે હું સમજી ગયો. શુક્રિયા..”

અલ્લાહે દરેક વસ્તુ બનાવી છે અને અલ્લાહ દરેક વસ્તુ અને વ્યક્તિ ઉપર કુદરત ધરાવે છે.

કોઈ પણ વસ્તુ કે કોઈ પણ વ્યક્તિ તેના કરતાં વધારે શક્તિશાળી નથી. તે સૌથી વધારે શક્તિશાળી છે.

માટે આપણે ફક્ત અલ્લાહથી જ મદદ માગવી જોઈએ કારણ કે અલ્લાહ જ આપણી મદદ કરી શકે છે.

સબક 6 : અલ્લાહ બધું જ જુએ છે અને સાંભળે છે

વાર્તા

ઝયનબની મમ્મી જાણવા માગતી હતી કે ઝયનબ આ વાતને સમજે છે કે અલ્લાહ બધું જ જુએ છે અને બધું જ સાંભળે છે.

એટલે એક દિવસે ઝયનબ સ્કૂલમાંથી ઘેર આવી તો તેની મમ્મીએ તેને એક ભેટ આપી અને કહ્યું કે, “આ વસ્તુને એવી જગ્યાએ જઈને ખોલજે કે જ્યાં તને કોઈ જોઈ ન શકે.”

ઝયનબે વિચાર્યું કે, “આ તો સહેલી વાત છે.”

તે ભેટ લઈને ઉપર દોડી ગઈ પણ ત્યાં તેના પપ્પા હતા એટલે તે બગીચામાં ગઈ, પરંતુ ત્યાં પક્ષીઓ હતાં. તો તે તેને લઈને બાથરૂમમાં ગઈ તો ત્યાં એક કરોળિયો હતો.

ઝયનબ થોડુંક વિચારીને સીડીના નીચે કબાટની અંદર ઘૂસી ગઈ. છેવટે ત્યાં કોઈ ન હતું.

તે પોતાની ભેટ ખોલવાની જ હતી તેવામાં તેને તેની મમ્મીના શબ્દો યાદ આવ્યા કે, “અલ્લાહ બધું જ જુએ છે અને બધું જ સાંભળે છે.”

ઝયનબ ભેટ ખોલ્યા વગર તેની મમ્મીની પાસે પાછી આવી.

તેની મમ્મીએ પૂછ્યું કે, “તેં તારી ભેટ કેમ ખોલી નહીં ?”

તેણે જવાબ આપ્યો કે, “એવી કોઈ જગ્યા જ નથી કે જ્યાં અલ્લાહ મને જોઈ ન શકે.”

અલ્લાહ બધું જ જુએ છે અને બધું જ સાંભળે છે, પરંતુ તેને આંખ નથી, કાન નથી.

એવી કોઈ જગ્યા નથી કે જ્યાં તમે અલ્લાહથી છૂપાઈ જાઓ.

તમે કોઈ એક પણ એવી વાત કહી શકતા નથી કે જ્યાં અલ્લાહ સાંભળતો ન હોય, પછી તમે તમારા મનમાં જ કેમ ન બોલતા હો.

સબક 7 : અલ્લાહ જે ઈચ્છે છે તે કરે છે

વાર્તા

હુસૈનને બિલાડી જોઈતી હતી એટલે તેણે અલ્લાહથી દુઆ માગી. જ્યારે તેને બિલાડી ન મળી તો તે ઉદાસ થઈ ગયો. તે વિચારવા લાગ્યો કે અલ્લાહ મારી વાતને સાંભળતો નથી.

એક દિવસ હુસૈન તેના મિત્ર પાસે ગયો. તેના મિત્ર પાસે એક બિલાડી હતી. બિલાડી જોઈને તે ખુશખુશાલ થઈ ગયો.

હુસૈન બિલાડી સાથે રમવા લાગ્યો. તેના મનમાં ઈચ્છા થઈ કે અલ્લાહ મારી દુઆ કબૂલ કરીને મને એક બિલાડી આપે તો કેટલું સારું ! એવામાં અચાનક તે બીમાર પડી ગયો. તેને છીંક આવવા લાગી અને તેનો શ્વાસ રૂંધાવા લાગ્યો.

તેને હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યો. ત્યાં ડોક્ટરે થોડીક દવા લખી આપી. જ્યારે તેને થોડુંક સારું લાગ્યું તો તેની મમ્મી આવીને સમજાવવા લાગી કે તેને શું થયું હતું.

તેણે સમજાવ્યું કે, “તને બિલાડીના રુવાંટાંની એલર્જી છે. હુસૈન ! તું જ્યારે બિલાડી સાથે રમી રહ્યો હતો ત્યારે બિલાડીનાં રુવાંટાં તારા નાકમાં ચાલ્યાં ગયાં હશે.”

હુસૈન હસવા લાગ્યો. જ્યારે તેની મમ્મીએ પૂછ્યું, “શા માટે હસી રહ્યો છે ?” ત્યારે તેણે જવાબ આપ્યો કે, “હવે મને ખબર પડી ગઈ કે અલ્લાહ બધાની દુઆ સાંભળે છે, પરંતુ દુઆ તો એ જ કબૂલ કરે છે કે જે સારી હોય.”

તેણે તેની મમ્મીને કહ્યું કે, “હું ઘણા સમયથી બિલાડીની દુઆ માગતો હતો અને મને બિલાડી મળતી ન હતી. માટે મેં સમજી લીધું કે અલ્લાહ મારી દુઆ સાંભળતો નથી, પરંતુ અલ્લાહે મારી દુઆ ખરેખર સાંભળી હતી પણ બિલાડી મારા માટે નુકસાનકારક હતી, તેથી મારી દુઆ અલ્લાહે કબૂલ કરી ન હતી.”

હુસૈન અલ્લાહનો શુક્ર અદા કરવા લાગ્યો કે, “યા અલ્લાહ ! તારો શુક્ર છે કે તેં એવી વસ્તુ મને ન આપી કે જેની મેં ઈચ્છા કરી. દરેક વસ્તુ તારી જ છે અને મને ખબર પડી ગઈ છે કે તું એ જ કરે છે જે બધાના હિતમાં સારું હોય.”

દરેક વસ્તુ કે વ્યક્તિ અલ્લાહની છે કારણ કે તેણે દરેક વસ્તુ બનાવી છે. માટે અલ્લાહ એ જ કરે છે કે જે તે ઈચ્છે છે.

જે અલ્લાહ કરે છે તે હંમેશાં સારું જ હોય છે. તે કદીય કાંઈ ખરાબ કરતો નથી. માટે જ્યારે આપણે અલ્લાહથી દુઆ માગીએ તો આપણે એવી જ વસ્તુ માટે દુઆ માગવી જોઈએ કે જે આપણા માટે સારી હોય.

સબક 8 : અલ્લાહ બધું જ જાણે છે

વાર્તા

ફાતેમાએ તેની મમ્મીને પૂછ્યું કે, “હું બહાર રમવા જઈ શકું છું ?” તેની મમ્મીએ કહ્યું કે, “હા, તું જઈ શકે છે પણ પહેલાં તું તારાં રમકડાં વ્યવસ્થિત ગોઠવી દે.” પણ ફાતેમાને જલ્દી હતી કારણ કે રમકડાં ગોઠવવામાં ઘણી વાર થાય તેમ હતું.

તે પોતાનો કમરો સાફ કરવા ઉપર ગઈ. પોતાના કમરામાં જઈને તેણે દરવાજો બંધ કરી દીધો અને ધીમે ધીમે બબળાટ કરવા લાગી કે, “મમ્મી તો કેવી છે ! કાંઈ સમજતી જ નથી.”

અચાનક તે બબળાટ કરતી રોકાઈ ગઈ કારણ કે તેને યાદ આવી ગયું કે “મમ્મી ભલે સાંભળી શકતી નથી, પરંતુ અલ્લાહ તો દરેક વાત જાણે છે અને મારી વાત સાંભળી રહ્યો છે. મને ખાતરી છે કે મારો બબળાટ અલ્લાહ પસંદ નહીં કરે.”

ફાતેમા પાછી તેની મમ્મી પાસે આવી અને તેને ભેટી પડી પછી કહેવા લાગી કે, “ગુસ્સો કરવા બદલ મને માફ કરી દો. હવે મને ખબર પડી ગઈ કે તમે મને સારી વસ્તુ શીખવવા માગતાં હતા.” તેની મમ્મી કહેવા લાગી, “તારે ગુસ્સો ન કરવો જોઈએ, હું તો તને ફક્ત એટલું શીખવાડું છું કે સારા મુસલમાન કેવી રીતે બની શકાય.”

ફાતેમાએ કહ્યું, “હું સમજું છું, મમ્મી ! શુક્રિયા.”

અલ્લાહથી કોઈ પણ વાત છૂપી રહી શકતી નથી.

જે કંઈ પણ તમે મોટા અવાજે બોલો, મનમાં બોલો અને જે કંઈ વિચારો, અલ્લાહ બધું જાણે છે.

અલ્લાહને ખબર છે કે તમે ક્યારે સારા છો અને ક્યારે ખરાબ.

અલ્લાહને ખબર છે કે તમે ક્યારે સાચું બોલો છો અને ક્યારે જુઠ્ઠું.

અલ્લાહ જાણે છે કે તમે ક્યારે ખુશ છો અને ક્યારે દુઃખી.

અલ્લાહ જાણે છે કે તમારે ક્યારે મદદની જરૂર છે, અને તે મદદ કરી દે છે.

એ બધું જાણે છે.

સબક 9 : અલ્લાહ કોઈ પણ વસ્તુમાં વાચા પેદા કરી શકે છે

અલ્લાહ નિર્જીવ વસ્તુમાં પણ વાચા પેદા કરી શકે છે.

તેનો દાખલો છે, રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ આલેહી વસલ્લમ અને કાંકરાનો :

મક્કાના લોકોએ રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ આલેહી વસલ્લમને કહ્યું કે, “તમે સાબિત કરો કે તમે અલ્લાહના રસૂલ છો.”

હઝરત મોહંમદ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ આલેહી વસલ્લમએ પોતાના હાથમાં કેટલાક કાંકરા લીધા અને અચાનક બધાની સામે કાંકરા બોલવા લાગ્યા, ‘મોહંમદુર્રસૂલુલ્લાહ.’

બધા જ જાણે છે કે કાંકરા નિર્જીવ છે અને તેમને મોઢું પણ નથી. તે બોલી શકતા નથી છતાંય આ કાંકરાઓમાં વાચા પેદા થઈ અને અલ્લાહે બોલવાનો હુકમ કર્યો.

અલ્લાહ ઝાડ-પથ્થરોમાં વાચા પેદા કરી શકે છે. અલ્લાહ દરેક વસ્તુમાં વાચા પેદા કરી શકે છે, નિર્જીવ વસ્તુમાં પણ, કારણ કે અલ્લાહ દરેક વસ્તુનો ખાલિક છે અને સૌથી વધુ શક્તિશાળી છે.

સબક 10 : અઝાન

અઝાન એટલે નમાઝ માટેનો પોકાર.

જ્યારે લોકો અઝાન સાંભળે છે ત્યારે તેમને ખબર પડી જાય છે કે નમાઝનો સમય થઈ ગયો છે.

પાંચ વખતની નમાઝ વાજિબ છે કે જે આપણે ફરજિયાત પઢવી પડે. પાંચેય નમાઝોનો એક ખાસ સમય હોય છે.

અઝાન વડે બધાને ખબર પડી જાય છે કે હવે વાજિબ નમાઝનો ખાસ સમય થઈ ગયો છે.

જ્યારે તમારો જન્મ થયો ત્યારે તમારા જમણા કાનમાં અઝાન પઢવામાં આવી હતી અને ડાબા કાનમાં ઈકામત પઢવામાં આવી હતી.

જ્યારે અઝાન થતી હોય ત્યારે તમારે પણ મનમાં દોહરાવવી જોઈએ.

અઝાન

અલ્લાહ સૌથી મોટો છે.

૪ વખત

اللَّهُ أَكْبَرُ

હું ગવાહી આપું છું કે કોઈ ખુદા નથી ૨ વખત

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

અલ્લાહના સિવાય.

હું ગવાહી આપું છું કે મોહંમદ (સ.) ૨ વખત

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

અલ્લાહના રસૂલ છે.

હું ગવાહી આપું છું કે અલી (અ.) ૨ વખત

أَشْهَدُ أَنَّ عَلِيًّا وَلِيُّ اللَّهِ وَوَصِيُّ

અલ્લાહના વલી છે અને રસૂલઅલ્લાહ

(સ.)ના વસી છે.

رَسُولِ اللَّهِ

આગળ વધો નમાઝ તરફ.

૨ વખત

حَتَّى عَلَى الصَّلَاةِ

આગળ વધો કામયાબી તરફ.

૨ વખત

حَتَّى عَلَى الْفَلَاحِ

આગળ વધો સૌથી સારા કાર્ય તરફ.

૨ વખત

حَتَّى عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ

અલ્લાહ સૌથી મોટો છે.

૨ વખત

اللَّهُ أَكْبَرُ

કોઈ ખુદા નથી અલ્લાહના સિવાય.

૨ વખત

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

સબક 11 : ઈકામત

ઈકામત

અલ્લાહ સૌથી મોટો છે.

૨ વખત

اللَّهُ أَكْبَرُ

હું ગવાહી આપું છું કે કોઈ ખુદા નથી

૨ વખત

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

અલ્લાહના સિવાય.

હું ગવાહી આપું છું કે મોહંમદ (સ.)

૨ વખત

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

અલ્લાહના રસૂલ છે.

હું ગવાહી આપું છું કે અલી (અ.)

૨ વખત

أَشْهَدُ أَنَّ عَلِيًّا وَلِيُّ اللَّهِ وَوَصِيُّ

અલ્લાહના વલી છે અને રસૂલલ્લાહ

(સ.)ના વસી છે.

رَسُولِ اللَّهِ

આગળ વધો નમાઝ તરફ.

૨ વખત

حَتَّى عَلَى الصَّلَاةِ

આગળ વધો કામચાખી તરફ.

૨ વખત

حَتَّى عَلَى الْفَلَاحِ

આગળ વધો સૌથી સારા કાર્ય તરફ.

૨ વખત

حَتَّى عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ

નમાઝ શરૂ થઈ ચૂકી છે.

૨ વખત

قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ

અલ્લાહ સૌથી મોટો છે.

૨ વખત

اللَّهُ أَكْبَرُ

કોઈ ખુદા નથી અલ્લાહના સિવાય.

૧ વખત

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

સબક 12 : અઝાન અને ઇકામત વચ્ચે તફાવત

અઝાન અને ઇકામત વચ્ચે ફક્ત ત્રણ તફાવત છે :

- ઇકામતમાં **اَللّٰهُ اَكْبَرُ** (અલ્લાહો અકબર) ચાર વખત બોલવાની જગ્યાએ બે વખત બોલવાનું છે.
- ઇકામતમાં **لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ** (લા ઇલાહા ઇલ્લલ્લાહ) બે વખત બોલવાની જગ્યાએ એક વખત બોલવાનું છે.
- **قَدَّامَتِ الصَّلٰوةِ حَتَّى عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ** (હય અલા ખૈરિલ અમલ) પછી **اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ** (કદકામતિસ્સલાહ) કહેવાનું છે જે અઝાનમાં કહેવાનું નથી.

સબક 13 : તસ્બીહ

આપણે નમાઝમાં જે તસ્બીહ પઢીએ છીએ તેને ‘તસ્બીહે જનાબે ફાતેમા’ કહેવાય છે, એટલા માટે કે હઝરત બીબી ફાતેમા ઝહરા સલામુલ્લાહ અલૈહાના વાલિદ રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ આલેહી વસલ્લમએ તેમને આ તસ્બીહ ભેટ તરીકે આપી હતી.

મૌલા અલી (અ.)એ ફરમાવ્યું કે,

“ચક્રી પીસતાં પીસતાં ફાતેમા (અ.)ના હાથોમાં ખાડા પડી ગયા હતા, ઘરમાં ઝાડુ-સફાઈ કરવાથી કપડાં મેલાં થઈ જતાં હતાં તેમજ ચૂલામાં આગ સળગાવતાં સળગાવતાં તેમનાં કપડાં ધુમાડાના રંગ જેવાં થઈ જતાં હતાં, તો મેં તેમને કહ્યું, “તમારા પિદરે બુઝુર્ગવારથી કહો તેઓ કોઈ ખાદિમ આપે જેથી તમને આવી મહેનતોથી છુટકારો મળે.”

“મારા કહેવાથી તેઓ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ આલેહી વસલ્લમની પાસે ગયાં, પરંતુ જોયું કે આપ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ આલેહી વસલ્લમ લોકોથી વાતચીતમાં મગ્ન છે માટે આપ પાછાં આવ્યાં.

“બીજા દિવસે રસૂલે ખુદા સલ્વલ્લાહો અલૈહે વ આલેહી વસલ્લમ ખુદ ફાતેમા ઝહરા સલામુલ્લાહ અલૈહાની પાસે તશરીફ લાવ્યા અને પૂછ્યું, “બેટી ! કાલે તમે મારી પાસે કેમ આવ્યાં હતાં ?”

“જનાબે ફાતેમા ઝહરા સલામુલ્લાહ અલૈહા તો કંઈ જ ન બોલ્યાં. મેં અરજ કરી, “યા રસૂલલ્લાહ ! ચક્કી પીસતાં પીસતાં તેમના હાથોમાં ખાડા પડી ગયા છે, ઘરમાં ઝાડુ-સફાઈ કરતાં કરતાં તેમજ ચૂલામાં આગ સળગાવતાં સળગાવતાં ધુમાડાથી કપડાં મેલાં થઈ જાય છે તે માટે મેં તેમને કહ્યું હતું કે જાઓ, તમારા પિદરે બુઝુર્ગવારથી કહો, તેઓ કોઈ ખાદિમની વ્યવસ્થા કરે તો આપને આ મહેનતોથી છુટકારો મળી જશે તે માટે આપની પાસે આવ્યાં હતાં.”

રસૂલ સલ્વલ્લાહો અલૈહે વ આલેહી વસલ્લમએ ઈર્શાદ ફરમાવ્યો કે, “હું તમને બન્નેને એવી વસ્તુની તાલીમ કેમ ન આપું કે જે ખિદમતગારથી ઘણી બહેતર હોય !” આપે કહ્યું કે, “જ્યારે તમે સૂઈ જવા માટે જાઓ તો,

اللَّهُ أَكْبَرُ

અલ્લાહ સૌથી મોટો છે.

૩૪ વખત

الْحَمْدُ لِلَّهِ

બધી પ્રશંસા અલ્લાહની છે.

૩૩ વખત

سُبْحَانَ اللَّهِ

પાક છે અલ્લાહ.

૩૩ વખત

પઢ્યા કરો.”

જનાબે ફતેમા ઝહરા સલામુલ્લાહ અલૈહાએ અરજ કરી, “બાબા ! હું અલ્લાહ અને એના રસૂલના હુકમ પર રાજી છું.””